

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Relationship Between Behavior And Satisfaction On Using Facebook Of The Elderly People In Bang Pa In
District, Phranakhon Sri Ayutthaya Province

ประสพชัย พสุนนท์ และวิกันดา เดชตานนท์*

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุและ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุที่พบมากที่สุดคือ พฤติกรรมด้านการใช้ประโยชน์ โดยผู้สูงอายุได้ใช้ประโยชน์ของเฟซบุ๊กในการติดตามข่าวสาร และติดต่อสื่อสารกับลูกหลานมากที่สุด ด้านความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในด้านติดต่อสื่อสารมากที่สุด โดยพึงพอใจในการได้สื่อสารกับครอบครัวและลูกหลานมากขึ้น และการติดต่อผ่านเฟซบุ๊กที่มีความสะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ ด้านความสัมพันธ์พบว่าพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กในด้านการใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในด้านสังคม และด้านความบันเทิงมากที่สุด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ : พฤติกรรม, ความพึงพอใจ, ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the behavior of using Facebook of elderly people in Bang pa-in district, Phranakhon Sri Ayutthaya province 2) to study satisfaction of using Facebook of elderly people and 3) to identify the correlation between behavior and satisfaction of using Facebook of elderly people. This study is a quantitative research and the samples consisted of 400 elderly people in Bang pa-in district, Phranakhon Sri Ayutthaya province. The research instruments to collect data was a questionnaire and used SPSS statistics program to analyze data including percentage, mean, standard deviation and Pearson ' s Correlation Coefficient and hypothesis by Pearson ' s Correlation Coefficient too. The results showed that most of the behavior that was found was a utilization behavior on Facebook. The most of elderly people used Facebook to follow the news and communicated with their family and grandchild. In terms of satisfaction, the most of elderly people satisfied in communication because they can communicate with their family more than ever and communication via Facebook is very fast and convenient. Furthermore, this research found that utilization behavior on Facebook correlated positively with satisfaction in term of social and entertainment the most at the level of significance at 0.05

Keywords : Behavior, Satisfaction, Elderly people

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน wikanda896@gmail.com

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกของเราได้มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความก้าวหน้าทางระบบสารสนเทศทำให้มนุษย์ได้มีการติดต่อสื่อสารที่สะดวกมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยอินเทอร์เน็ตนั้น หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่ใช้สื่อสารกันและส่งข้อมูลผ่านทางบริการ World Wide Web (WWW) ที่ช่วยให้สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้ทั่วโลกผ่านโปรโตคอล Transmission Control Protocol/Internet Protocol (TCP/IP) (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2548) ซึ่งอินเทอร์เน็ตนั้นได้ทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างไรพร้อมแดนและสะดวกรวดเร็ว ทำให้เกิดรูปแบบการติดต่อสื่อสารแบบใหม่ คือการติดต่อผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งเรียกกันว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Online Social Network) โดยถูกสร้างขึ้นภายใต้โปรแกรมและเว็บไซต์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), เว็บบล็อก (Weblogs), อินสตราแกรม (Instagram), ยูทูบ (Youtube), ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์เหล่านี้ได้ทำให้มนุษย์สามารถเชื่อมโยงถึงกันทำความรู้จักกัน สื่อสารถึงกันได้ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้ผู้คนสามารถที่จะแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูล กิจกรรม ตามประโยชน์ แสดงความคิดเห็น รวมทั้งสร้างสรรค์ผลงานที่สนใจได้ และจากความก้าวหน้าทางการติดต่อสื่อสารนี้ ทำให้มีผู้คนในโลกได้เข้าร่วมใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมากถึง 1,960 ล้านคนใน พ.ศ. 2015 (Statista, 2015) และจากข้อมูล ผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั่วโลกในปี 2557 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประมาณ 34 ล้านบัญชีผู้ใช้งานซึ่งสูงเป็นอันดับ 9 ของโลก (ZocialRank, 2015)

เฟซบุ๊ก คือเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ชนิดหนึ่งที่ได้รับคามนิยมสูงสุดในปัจจุบัน ได้ถือกำเนิดเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2548 โดยเริ่มต้นมาจากแนวคิดของ มาร์ค ซัคเคอร์เบิร์ก (Mark Zuckerberg) ซึ่งเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โดยเริ่มแรกนั้นได้เปิดให้ใช้งานเฉพาะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเท่านั้น แต่ต่อมาได้ขยายตัวออกไปทั่วสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งได้เปิดให้บริการทั่วโลกในปี 2006 ปัจจุบันได้มีผู้เข้าร่วมใช้งานเป็นจำนวนมาก โดยจากผลสำรวจของ THOTHZOCIAL (2016) ซึ่งเป็นบริษัทที่ให้บริการข้อมูลและวิเคราะห์ผลบนโซเชียลมีเดียแบบครบวงจร ได้เผยจำนวนผู้เปิดบัญชีใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) ทั่วโลกมีจำนวนทั้งหมด 1,590 ล้านคนในปี 2016 โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเทศอินเดีย และประเทศบราซิลที่มีการเติบโตด้านตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศรวดเร็วไม่แพ้กัน ซึ่งประเทศไทยเองก็ได้ติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศที่มีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กมากที่สุดในโลก จัดอยู่ในอันดับที่ 8 ของโลก ขึ้นมาจากอันดับ 9 ของโลกเมื่อเทียบกับปีก่อน โดยมีผู้เปิดบัญชีใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทยมีจำนวนทั้งหมด 38 ล้านบัญชี เติบโตขึ้นจากปีก่อน 8.57% แบ่งเป็นเพศชาย 19.5 ล้านบัญชี และเพศหญิง 18.5 ล้านบัญชี ซึ่งถือเป็นจำนวนประชากรเกินครึ่งของประเทศไทย ซึ่งเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีคนไทยใช้งานเฟซบุ๊กจำนวนมากเนื่องมาจากมีการใช้งานที่ง่าย และสะดวก เพียงแค่สมัครเป็นสมาชิกกับเฟซบุ๊ก ผู้ใช้งานก็สามารถเชื่อมโยงกับบุคคลอื่นที่เป็นสมาชิกของเฟซบุ๊กเช่นกัน สามารถโพสต์ข้อความ อัปโหลดรูปภาพ วิดีโอ ส่งข้อความ และลิงค์ต่างๆได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย จึงทำให้มีผู้ใช้เฟซบุ๊กจำนวนมากมายหลายช่วงอายุ ตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ตลอดจนวัยสูงอายุ

นอกจากปัจจุบัน โลกของเราได้มีความก้าวหน้าทางสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารแล้ว ยังมีได้การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข ทำให้มีการรักษาทางการแพทย์และยารักษาโรคมะเร็งมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงส่งผลให้ประชากรมีอายุที่ยืนยาวขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประเทศไทยและอีกหลายๆประเทศกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุหมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งในประเทศไทยนั้นได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปีพ.ศ.2550 กล่าวคือมีประชากรสูงอายุ

60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.7 และจากการฉายภาพประชากรพบว่า สัดส่วนของประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นร้อยละ 13.2 ในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 20.5 ในปี 2565 และ ร้อยละ 32.1 ในปี 2583 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556) ดังนั้นการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุย่อมจะส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะยุคปัจจุบันนี้ได้เป็นยุคดิจิทัล การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในยุคนี้จึงต้องมีการเตรียมความพร้อม โดยต้องพิจารณาถึงบริบทที่เกี่ยวข้องในหลายๆด้าน โดยเฉพาะด้านความรู้ในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ เช่น เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ติดต่อสื่อสารกับลูกหลานให้สะดวกมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้กับผู้สูงอายุ หรือแม้กระทั่งเรื่องการทำงานผู้สูงอายุ ทำให้รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีมาตรการรองรับกับสถานการณ์ปัจจุบัน

นอกจากสังคมไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ในปัจจุบันสังคมไทยก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกและภายใน ซึ่งอาจส่งผลให้ครอบครัวอยู่ห่างกัน ผู้สูงอายุอยู่ห่างไกลจากลูกหลาน เช่น ลูกหลานต้องไปศึกษาต่อในที่ห่างไกล หรือการทำงานต่างถิ่น ซึ่งเห็นได้ชัดว่าต่างจากในอดีตที่ลูกหลานจะคอยอยู่ดูแลผู้สูงอายุตลอด ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสื่อสารเพื่อให้ติดต่อลูกหลานครอบครัวได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ดังนั้นเครือข่ายสังคมออนไลน์ จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้ผู้สูงอายุใช้ในการติดต่อสื่อสารกับลูกหลานได้ง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังได้มีหน่วยงานสมาคมต่างๆ ที่จัดกิจกรรมสอนผู้สูงอายุในการใช้และเรียนรู้สมาร์ตโฟนและเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น สมาคมบ้านปันรัก ธนาคารจิตอาสา โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น เพื่อเป็นการให้ความรู้และวิธีในการใช้สมาร์ตโฟนและเครือข่ายสังคมออนไลน์แก่ผู้สูงอายุ และยังคงช่วยทำให้ผู้สูงอายุไม่เกิดการซึมเศร้า และรู้สึกโดดเดี่ยวอีกด้วย จึงทำให้ผู้สูงอายุในปัจจุบันได้หันมาใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้นกว่าในอดีต

ดังนั้น ในปัจจุบันได้มีจำนวนผู้สูงอายุที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กซึ่งเป็นหนึ่งในสังคมออนไลน์เป็นที่นิยมในทั่วโลก ศึกษาการเรียนรู้ในการใช้งาน และความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐ หน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุในการใช้เฟซบุ๊ก เพื่อนำมาเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ดูแลเข้าถึงผู้สูงอายุ และพัฒนาผู้สูงอายุในสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา
- 2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา

3. ทบทวนวรรณกรรม

เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และการใช้โซเชียลมีเดียต่างๆก็ได้เป็นที่นิยมมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊ก จึงทำให้ทศวรรษที่ผ่านมาได้มีนักวิจัยจำนวนมากที่ทำวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องโซเชียลมีเดียและเฟซบุ๊ก

นันทิช ฉลองโกศลชัย (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ โดยงานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ และศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุส่วนใหญ่คือใช้เพื่อความบันเทิง และเล่นเฟซบุ๊กประมาณสัปดาห์ละ 10-20 ชั่วโมง และส่วนใหญ่ผู้สูงอายุได้ใช้เฟซบุ๊กมานานกว่า 1 ปี นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลกับความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านการสนทนา การใช้งาน และการใช้ประโยชน์

กันตพล บันทัดทอง (2557) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มคนผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้ได้ศึกษาพฤติกรรม แรงจูงใจ และความพึงพอใจในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ โดยได้จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการใช้บริการ และศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจความพึงพอใจต่างๆ โดยผลการวิจัยนี้พบว่า ผู้สูงอายุที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก นอกจากนี้ยังพบอีกว่า หากผู้สูงอายุมีแรงจูงใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สูงขึ้นจะทำให้ความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุสูงขึ้นมากด้วย โดยแรงจูงใจที่สำคัญของผู้สูงอายุคือ การได้สื่อสารกันอย่างอิสระ ได้รับประโยชน์ต่างๆในการใช้บริการ ดูเป็นคนทันสมัย ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนในเครือข่าย การใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน ประหยัด

ฉัตรพรรณ รัตนะฉายทอง (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) สำหรับการท่องเที่ยว และพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมวัยของคนกลุ่มอายุ 52 – 65 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครโดยผลการศึกษาพบว่า การใช้เฟซบุ๊กเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ คือผู้สูงอายุได้ใช้เพื่อการติดต่อกับเพื่อนร่วมวัยมากที่สุด และใช้เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศ รวมถึงใช้เพื่อการอัพเดทข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว

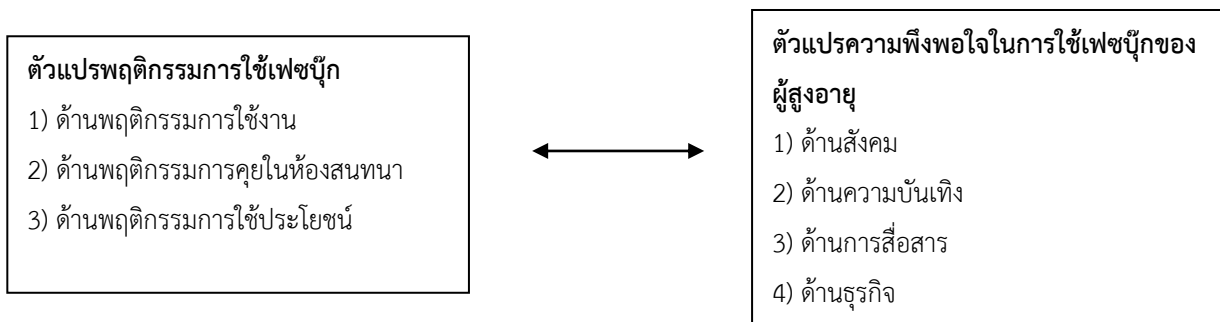
4. สมมติฐานการวิจัย

H0 : พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ

H1 : พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และตัวแปรความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ ตามแนวทางของ นันทิช ฉลองโกศลชัย (2555) แสดงดังภาพ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจำนวน 3,384 คน ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลประเทศไทย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการคำนวณกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่ได้สร้างขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ โดยมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการใช้งาน ด้านพฤติกรรมการคุยในห้องสนทนา ด้านพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ โดยแบบสอบถามในส่วนนี้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวทางของ Likert scale คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด ซึ่งมีค่าเท่ากับ 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊ก โดยประกอบด้วยประเด็นใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านความบันเทิง ด้านการสื่อสาร และด้านธุรกิจ โดยแบบสอบถามในส่วนนี้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวทางของ Likert scale คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด ซึ่งมีค่าเท่ากับ 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552)

6.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยได้นำแบบสอบถามจำนวน 30 ตัวอย่างมาทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% โดยค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามนั้น โดยถ้าแบบสอบถามนั้นมีค่าแอลฟามาก หรือมีค่าใกล้ 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง แต่ถ้าแบบสอบถามนั้นมีค่าน้อยหรือมีค่าใกล้ศูนย์ 0 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นต่ำ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552) โดยผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำเร็จรูปในการประมวลผล ซึ่งผลการทดสอบความเชื่อมั่นครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.876 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้เริ่มวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเก็บข้อมูลแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

6.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทั่วไปของการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระยะเวลาของการใช้เฟซบุ๊ก ความถี่ในการใช้เฟซบุ๊กต่อสัปดาห์ ระยะเวลาการใช้ในแต่ละครั้ง วัตถุประสงค์การใช้เฟซบุ๊ก จำนวนเพื่อน และช่องทางการใช้เฟซบุ๊ก โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านต่างๆ โดยมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการใช้งาน ด้านพฤติกรรมการคุยในห้องสนทนา ด้านพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์การประเมินค่าตามแนวทางของประสพชัย พสุนนท์ (2553) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด, 3.51-4.50 หมายถึงระดับมาก, 2.51-3.50 หมายถึงระดับปานกลาง, 1.51-2.50 หมายถึงระดับน้อย, 1.00-1.50 หมายถึงระดับน้อยที่สุด

6.4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถามโดยได้วิเคราะห์ความพึงพอใจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านความบันเทิง ด้านการสื่อสาร ด้านธุรกิจ และใช้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์การประเมินค่าตามแนวทางของประสพชัย พสุนนท์ (2553) ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวในข้อ 3

6.4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กที่มีต่อความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กเป็น ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมด้านการใช้งาน ด้านการคุยในห้องสนทนา และด้านการใช้ประโยชน์ และผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรความพึงพอใจ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านความบันเทิง ด้านการสื่อสาร และด้านธุรกิจนำมาหาความสัมพันธ์ โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้จะใช้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในการหาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแปลผลตามแนวทางของกัลยา วาณิชย์บัญชา (2545) ดังนี้ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.81 – 1.00 มีความสัมพันธ์กันสูงมาก, 0.61 – 0.8 มีความสัมพันธ์กันสูง, 0.41 – 0.6 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง, 0.21 – 0.4 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ, 0.00 – 2.0 มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

6.5 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในการทดสอบสมมติฐาน โดยตัวแปรต้นคือ พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ และตัวแปรตามคือความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ

7. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการวิเคราะห์ผลข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในอำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 400 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชาย จำนวน 250 คน (ร้อยละ 62.5) และเพศหญิง จำนวน 150 คน (ร้อยละ 37.5) โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 60-65 ปี จำนวน 267 คน (ร้อยละ 69) ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 180 คน (ร้อยละ 45) สถานภาพ สมรส จำนวน 230 คน (ร้อยละ 57.5) ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 171 คน (ร้อยละ 42.8) และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,001-7,000 บาท จำนวน 185 คน (ร้อยละ 46.2)

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ จะวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 127 คน (ร้อยละ 31.8) เริ่มใช้เฟซบุ๊กมาเป็นระยะเวลา 1 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 166 คน (ร้อยละ 41.5) ใช้บริการเฟซบุ๊กเฉลี่ย 6-10 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 186 คน (ร้อยละ 46.5) ใช้บริการเฟซบุ๊กในแต่ละครั้งเฉลี่ยน้อยกว่า 1 ชั่วโมง วัตถุประสงค์ในการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก จำนวน 203 คน (ร้อยละ 50.8) มีวัตถุประสงค์ใช้เพื่อความบันเทิงมากที่สุด และช่องทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากใช้ในการเข้าเล่นเฟซบุ๊กคือ โทรศัพท์มือถือ โดยมีจำนวน 330 คน (ร้อยละ 82.5)

7.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ โดยมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการใช้งาน ด้านพฤติกรรมการคุยในห้องสนทนา ด้านพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ รายละเอียดดังตารางที่ 1, ตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมด้านการใช้งานเฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านพฤติกรรมการใช้งาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
การเข้าไปดูความคืบหน้าบนเฟซบุ๊กของลูกหลาน	3.76	0.872	มาก
เล่นเกมส์กับเพื่อนและคนรู้จัก	2.03	0.968	น้อย
การหาข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่ตนชอบ	3.38	0.899	ปานกลาง
การเขียนแสดงความคิดเห็นในกระดานข้อความ ของตนเอง	3.37	0.914	ปานกลาง
เขียนแสดงความคิดเห็นในสถานะ (Status) ของเพื่อนในเฟซบุ๊ก	3.30	0.873	ปานกลาง
รวม	3.17	0.623	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าด้านพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง (Mean= 3.17, SD= 0.623) โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. การเข้าไปดูความคืบหน้าบนเฟซบุ๊กของลูกหลาน (Mean = 3.76, SD= 0.872), 2. การหาข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่ตนชอบ (Mean= 3.38, SD= 0.899), 3. การเขียนแสดงความคิดเห็นในกระดานข้อความของตนเอง (Mean = 3.37, SD= 0.914), 4. เขียนแสดงความคิดเห็นในสถานะของเพื่อนในเฟซบุ๊ก (Mean= 3.30, SD= 0.873) และ 5. เล่นเกมส์กับเพื่อนและคนรู้จัก (Mean= 2.03, SD= 0.968)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมด้านการคุยในท้องสนทนา

ด้านพฤติกรรมการคุยในท้องสนทนา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
เพื่อติดต่อสื่อสารกับคนรู้จักหรือเพื่อนสนิท	3.62	0.824	มาก
เพื่อติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและลูกหลาน	3.68	0.887	มาก
เพื่อติดต่อสื่อสารกับคนทั่วไป	3.19	0.954	ปานกลาง
เพื่อติดต่อสื่อสารกับพ่อค้าแม่ค้าในเฟซบุ๊ก	2.29	1.065	น้อย
เพื่อประสานงานกับบุคคลในเรื่องต่างๆ	2.76	1.024	ปานกลาง
รวม	3.11	0.673	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่าด้านพฤติกรรมการคุยในท้องสนทนาของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง (Mean= 3.11, SD= 0.673) โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. เพื่อติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและลูกหลาน (Mean= 3.68, SD= 0.824), 2. เพื่อติดต่อสื่อสารกับคนรู้จักหรือคนสนิท (Mean= 3.62, SD= 0.887), 3. เพื่อติดต่อสื่อสารกับคนทั่วไป (Mean= 3.19, SD= 0.954), 4. เพื่อประสานงานกับบุคคลในเรื่องต่างๆ (Mean= 2.76, SD= 1.024), และ 5. เพื่อติดต่อสื่อสารกับพ่อค้าแม่ค้าในเฟซบุ๊ก (Mean= 2.29, SD= 1.065)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมด้านการใช้ประโยชน์

ด้านพฤติกรรมการใช้ประโยชน์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
เพื่อประโยชน์ในการติดตามข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว	3.72	0.926	มาก
เพื่อได้ติดตามลูกหลานผ่านเฟซบุ๊กอยู่เสมอ	3.66	0.970	มาก
เพื่อประโยชน์ในการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ของตนเอง	3.40	0.999	ปานกลาง
เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนและคนอื่นๆ	3.47	0.912	ปานกลาง
เพื่อประโยชน์ในการใช้เวลาว่างและคลายความเหงา	3.63	0.931	มาก
รวม	3.58	0.746	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าด้านพฤติกรรมด้านการใช้ประโยชน์ของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก (Mean= 3.58, SD= 0.746) โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. เพื่อประโยชน์ในการติดตามข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว (Mean= 3.72, SD= 0.926), 2. เพื่อได้ติดตามลูกหลานผ่านเฟซบุ๊กอยู่เสมอ (Mean= 3.66, SD= 0.970), 3. เพื่อประโยชน์ในการใช้เวลาว่างและคลายความเหงา (Mean= 3.63, SD= 0.931), 4. เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนและคนอื่นๆ (Mean= 3.47, SD =0.912) และ 5. เพื่อประโยชน์ในการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (SD= 3.40)

7.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะวิเคราะห์ความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจะวิเคราะห์ความพึงพอใจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านความบันเทิง ด้านการสื่อสาร ด้านธุรกิจ ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในด้านสังคม

ด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
ได้พบเพื่อนใหม่ๆบ่อยมากขึ้น	3.42	0.967	ปานกลาง
ได้สร้างเครือข่ายทางสังคมและแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์	3.27	0.959	ปานกลาง
ใช้บริการเฟซบุ๊กเพื่อความทันสมัย	3.17	1.059	ปานกลาง
ใช้เฟซบุ๊กเพราะเห็นบุคคลในครอบครัวและเพื่อนใช้กันทุกคน	3.37	0.935	ปานกลาง
ต้องการมีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคม	3.30	1.098	ปานกลาง
รวม	3.31	0.780	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่าความพึงพอใจด้านสังคมในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง (Mean= 3.31, SD= 0.780) โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1.ได้พบเพื่อนใหม่ๆบ่อยมากขึ้น (Mean= 3.42, SD= 0.967), 2. ใช้เฟซบุ๊กเพราะเห็นบุคคลในครอบครัวและเพื่อนใช้กันทุกคน (Mean= 3.37, SD= 0.935), 3. ต้องการมีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคม (Mean= 3.30, SD= 1.098), 4. ได้สร้างเครือข่ายทางสังคมและแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ (Mean = 3.27, SD= 0.959) และ 5. ใช้บริการเฟซบุ๊กเพื่อความทันสมัย (Mean= 3.17, SD= 1.059)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในด้านความบันเทิง

ด้านความบันเทิง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
สร้างโปรไฟล์เป็นของตนเอง	3.46	0.985	ปานกลาง
เล่นเกมออนไลน์	2.03	1.073	น้อย
ช่วยผ่อนคลายจากความเครียด	3.36	0.948	ปานกลาง
เผยแพร่รูปภาพผลงานของตนเอง	3.45	1.034	ปานกลาง
เป็นแหล่งให้ความบันเทิงที่สำคัญ	3.56	1.041	มาก
รวม	3.17	0.793	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่าความพึงพอใจในด้านความบันเทิงในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.17, SD= 0.793) โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. เป็นแหล่งให้ความบันเทิงที่สำคัญ (Mean= 3.56, SD= 1.041), 2. สร้างโปรไฟล์เป็นของตนเอง (Mean= 3.46, SD= 0.985), 3. เผยแพร่รูปภาพผลงานของตนเอง (Mean= 3.45, SD= 1.034), 4. ช่วยผ่อนคลายจากความเครียด (Mean= 3.36, SD= 0.948), 5. เล่นเกมออนไลน์ (Mean= 2.03, SD= 1.073)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการสื่อสาร

ด้านการสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
ได้สื่อสารกับครอบครัวและลูกหลานมากขึ้น	3.80	0.806	มาก
การสนทนาผ่าน video call	3.08	0.986	ปานกลาง
การส่งข้อความผ่าน messenger	3.27	0.963	ปานกลาง
การแสดงความคิดเห็น (comment) บนสถานะของผู้อื่นและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3.34	0.936	ปานกลาง
การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็ว	3.66	0.950	มาก
รวม	3.43	0.637	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่าความพึงพอใจในการสื่อสารในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.43, SD= 0.637) โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. ได้สื่อสารกับครอบครัวและลูกหลานมากขึ้น (Mean= 3.80, SD= 0.860), 2. การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็ว (Mean= 3.66, SD= 0.950), 3. การแสดงความคิดเห็นบนสถานะของผู้อื่นและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Mean= 3.34 SD= 0.936), 4. การส่งข้อความผ่าน Messenger (Mean= 3.27, SD= 0.963) และ 5. การสนทนาผ่าน video call (Mean= 3.08, SD= 0.986)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในด้านธุรกิจ

ด้านธุรกิจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
ช่วยในการค้นหาสินค้าและบริการที่ต้องการ	2.50	1.081	น้อย
ช่วยในการตัดสินใจซื้อ	2.42	1.010	น้อย
สะดวกในการซื้อขายสินค้า	2.58	1.180	ปานกลาง
เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ทางการตลาด, โฆษณาสินค้า	2.54	1.117	ปานกลาง
ให้ข้อมูลสินค้าและบริการ	2.47	1.047	น้อย
รวม	2.50	0.955	น้อย

จากตารางที่ 7 พบว่าความพึงพอใจในด้านธุรกิจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.50, SD= 0.955) โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. สะดวกในการซื้อขายสินค้า (Mean= 2.58, SD= 1.180), 2. เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ทางการตลาด, โฆษณาสินค้า (Mean= 2.54, SD= 1.117), 3. ช่วยในการค้นหาสินค้าและบริการที่ต้องการ (Mean= 2.50, SD= 1.081), 4. ให้ข้อมูลสินค้าและบริการ (Mean= 2.47, SD= 1.047) และ 5. ช่วยในการตัดสินใจซื้อ (Mean= 2.42, SD= 1.010)

7.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กที่มีต่อความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊ก โดยผู้วิจัยได้หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และตัวแปรความพึงพอใจ รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของปัจจัยทางด้านพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก	ความพึงพอใจ (ระดับความสัมพันธ์)			
	ด้านสังคม	ด้านความบันเทิง	ด้านการสื่อสาร	ด้านธุรกิจ
ด้านการใช้งาน	r = 0.663* (สูง)	r = 0.669* (สูง)	r = 0.446* (ปานกลาง)	r = 0.468* (ปานกลาง)
ด้านการคุยในห้องสนทนา	r = 0.609* (สูง)	r = 0.677* (สูง)	r = 0.483* (ปานกลาง)	r = 0.518* (ปานกลาง)
ด้านการใช้ประโยชน์	r = 0.678* (สูง)	r = 0.685* (สูง)	r = 0.499* (ปานกลาง)	r = 0.443* (ปานกลาง)

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่าพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านการใช้งาน ด้านการคุยในห้องสนทนา และด้านการใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านความบันเทิง ด้านการสื่อสาร และด้านธุรกิจ โดยพฤติกรรมด้านการใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านความ

บันทึกมากที่สุด ($r = 0.685$, $Sig. = 0.00$) รองลงมาคือพฤติกรรมด้านการใช้ประโยชน์สัมพันธ์กับความพึงพอใจด้านสังคม ($r = 0.678$, $Sig. = 0.00$) และด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านการใช้ประโยชน์กับความพึงพอใจด้านธุรกิจ ($r = 0.443$, $Sig. = 0.00$)

7.6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐาน จะทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ

พฤติกรรม	ความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ		
	r	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ	0.787*	0.000	สูง

*ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุ ได้มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.787 ซึ่งแปลความหมายได้ว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

8. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปรายผลได้ดังนี้

8.1 จากผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กที่ผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ความสำคัญมากที่สุดคือ พฤติกรรมด้านการใช้ประโยชน์ โดยผู้สูงอายุได้ใช้ประโยชน์ของเฟซบุ๊กในการติดตามข่าวสาร และติดต่อสื่อสารกับลูกหลานมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dickinson & Hill (2007) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของผู้สูงอายุผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุในปัจจุบันได้ใช้อินเตอร์เน็ต เช่น เฟซบุ๊ก ในการติดต่อกับลูกหลานมากขึ้น เนื่องจากลูกหลานที่เป็นวัยรุ่นปัจจุบันมักจะทำใช้อินเตอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อน จึงสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้สูงอายุได้อีกด้วย ถัดมาคือพฤติกรรมด้านการใช้งาน ผู้สูงอายุได้ใช้งานเฟซบุ๊กในการเข้าไปดูความคืบหน้าบนเฟซบุ๊กของลูกหลาน ของเพื่อน และหาข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่ตนชอบ พฤติกรรมด้านสุดท้าย คือพฤติกรรมด้านการคุยในห้องสนทนา โดยผู้สูงอายุได้ใช้เฟซบุ๊กในการสนทนากับครอบครัว ลูกหลาน และเพื่อนสนิทมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ WRVS (2012) ซึ่งเป็นองค์การการกุศลที่ศึกษาเกี่ยวกับความโดดเดี่ยวของผู้สูงอายุ ซึ่งพบว่าการสนทนากับครอบครัวและเพื่อนของผู้สูงอายุผ่านอินเตอร์เน็ตมีเพิ่มมากขึ้น และยังสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตการเป็นอยู่ได้อีกด้วย

8.2 จากการศึกษาด้านความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในด้านติดต่อสื่อสารมากที่สุด โดยพึงพอใจในการได้สื่อสารกับครอบครัวและลูกหลานมากขึ้น และการติดต่อ

ผ่านเฟซบุ๊กที่มีความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับฉัตรพรรณ รัตนะฉายทอง (2559) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กสำหรับการท่องเที่ยวและพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมวัยของคนกลุ่มอายุ 52 – 65 ปี ในเขต กรุงเทพมหานครพบว่ามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เว็บไซต์เฟซบุ๊กมีการอัปเดตข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่และบันทึกข้อมูลเก็บไว้ตลอดเวลาเป็นผลให้สมาชิกสามารถสืบค้นหา เครือข่ายข้อมูลได้ง่ายและสะดวก จึงสร้างความพึงพอใจให้กับกลุ่มผู้ใช้โดยคนกลุ่มอายุ 52-65 ปี ที่ใช้สืบค้นหาเครือข่ายของเพื่อนร่วมวัยที่หาได้ง่ายสะดวกและรวดเร็ว

8.3 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุในอำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กในด้านการใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในด้านสังคม และด้านความบันเทิงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับฉัตรพรรณ ตั้งกิจถาวร (2557) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกแชร์ผ่านเฟซบุ๊กกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกแชร์ผ่านเฟซบุ๊กของผู้ใช้เฟซบุ๊กโดยพบความสัมพันธ์ ได้แก่ ใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้อื่น นำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กนำไปใช้สนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กเพื่อความบันเทิง สนุกสนาน อ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือนำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเฟซบุ๊กไปช่วยตัดสินใจด้านดูแลสุขภาพ เป็นต้น

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้สูงอายุได้ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการใช้ประโยชน์เป็นอย่างมาก โดยผู้สูงอายุได้ใช้เฟซบุ๊กเพื่อติดตามข่าวสาร และติดต่อสื่อสารกับครอบครัว ลูกหลาน เพื่อนสนิท ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้ผลิตควรพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสารให้เหมาะสมกับการใช้งานของผู้สูงอายุ โดยอาจจะปรับปรุงแอปพลิเคชัน Messenger และห้องแชท ให้ผู้สูงอายุใช้งานได้ง่ายมากขึ้นกว่านี้ ซึ่งอาจลดปัญหาโรคซึมเศร้าของผู้สูงอายุได้อีกด้วย

2. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้สูงอายุได้มีพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊กในการเข้าไปดูความคืบหน้าบนเฟซบุ๊กของลูกหลาน ของเพื่อน และหาข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่ตนชอบ ดังนั้นผู้ผลิตควรที่จะพัฒนาให้เหมาะสมกับการใช้งานในข้อนี้ให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจะปรับปรุงให้สามารถเข้าไปดูหน้าเฟซบุ๊กของผู้อื่นได้ง่ายมากขึ้นเพื่อให้เหมาะกับผู้สูงอายุ

3. ในประเทศไทยควรเพิ่มหน่วยงาน สมาคมต่างๆที่จัดกิจกรรมสอนผู้สูงอายุในการใช้และเรียนรู้สมาร์ตโฟนและเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการให้ความรู้ และทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจและใช้งานเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

9.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งถัดไป

1. ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊กในด้านอื่นๆเชิงลึกของผู้สูงอายุพร้อมเปรียบเทียบผลกับพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊กของวัยรุ่น และวัยทำงาน เพราะจะทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการใช้งานเฟซบุ๊กของผู้สูงอายุและวัยทำงานมากยิ่งขึ้น

2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้เฟซบุ๊กของผู้สูงอายุ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและลดช่องว่างในใช้บริการเฟซบุ๊ก

3. ศึกษาพฤติกรรมการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์กประเภทอื่นๆ เช่น Line ในเชิงลึกต่อไป เนื่องจากปัจจุบัน Line ก็ได้เข้ามาเป็นหนึ่งในโซเชียลเน็ตเวิร์คที่เป็นที่นิยมเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] นันทิพย์ วิภาวิน, 2548, “การใช้ห้องสมุดยุคใหม่”, เอสอาร์พรีนติ้ง แมสโปรดักส์, 134
- [2] สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556, “การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553–2583”, โรงพิมพ์เดือนตุลา
- [3] นันทิช ฉลองโกศลชัย, 2555, “พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ”, จุลนิพนธ์ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- [4] กันตพล บันทัดทอง, 2557, “พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มคนผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร”, การค้นคว้าอิสระของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา 2557
- [5] ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552, “การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS”, โรงพิมพ์เจริญพัฒนา
- [6] กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552, “สถิติสำหรับงานวิจัย”, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [7] ประสพชัย พสุนนท์, 2553, “สถิติธุรกิจ (BUSINESS STATISTICS)”, ท้อป
- [8] กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545, “การวิเคราะห์สถิติ:สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย”, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [9] ฉัตรพรรณ รัตนะฉายทอง, 2559, “พฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) สำหรับการท่องเที่ยวและพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมวัยของคนกลุ่มอายุ 52 – 65 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร”, การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านบริหารธุรกิจราชชมงคลพระนคร และการนำเสนอผลงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์
- [10] ฉัฐมณัฏฐ์ ตั้งกิจถาวร, 2557, “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับข้อมูลที่ถูกแชร์ (Shared) ผ่านเฟซบุ๊ก”, การค้นคว้าอิสระการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- [11] Statista, 2015, “Leading social networks worldwide as of March 2015, ranked by number of active users (in millions)”, <http://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users> [10 March 2017]
- [12] ZocialRank, 2015, “Thailand Facebook ranking”, <http://www.zocialrank.com/facebook/> [10 March 2017]
- [13] THOTHZOCIAL, 2016, “Global and Thailand Facebook Population update 2016”, <https://thothzocial.com/facebook-population-2016/> [11 March 2017]
- [14] Yamane Taro, 1967, “Statistics, An Introductory Analysis”, Harper and Row
- [15] Dickinson, A. and Hill, R.L. 2007, “Keeping in touch: talking to older people about computers and communication in Educational Gerontology”, Routledge, 613-630
- [16] WRVS, 2012, “Loneliness amongst older people and the impact of family connections”, https://www.royalvoluntaryservice.org.uk/Uploads/Documents/How_we_help/loneliness-amongst-older-people-and-the-impact-of-family-connections.pdf, [10 May 2017]